

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Kantonalna uprava za inspekcijske
poslove

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Кантонална управа за инспекцијске
послове

1273

1020

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Cantonal Administration for Inspection Issues

KANTON SARAJEVO	
29-04-2019	
01	05
8345-78	

Broj: 14-02-05-01749/19
Sarajevo, April 26. 2019. godine

119

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
SARAJEVO
n/r, predsjedavajućeg, Elmedina Konakovića

Predmet: *Odgovor na zastupničku inicijativu broj: 01-05-8345-78/19 od 01.04.2019. godine pokrenutu od strane zastupnice Bilsene Šahman - dostavlja se;*

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Kantona Sarajevo, dana 08.04.2019. godine zaprimila je zastupničku inicijativu pokrenutu od strane zastupnice Bilsene Šahman na Šestoj radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo, održanoj dana 26.03.2019. godine u okviru tačke Dnevnog reda " Poslanička /zastupnička pitanja, inicijative i odgovori " a u skladu sa Poslovníkom Skupštine Kantona Sarajevo koja glasi

" Upotreba nargile je u Nacrtu zakona za duhan i duhanske preradevine, kako taj zakon sigurno dugo neće zaživjeti bojim se da ćemo dobiti jednu cijelu generaciju sa teškim oboljenjima. Od 2015. godine su pokrenute inicijative za regulisanje upotrebe nargile. Imamo odgovor od Ministarstva zdravstva KS, Ministarstva obrazovanja, nauku i mladih KS, MUP-a KS, Kantonalne uprave za inspekcijske poslove KS. Svi imamo isti stav da je nargila štetna i da je treba staviti pod kontrolu, ali niko nije ništa konkretno uradio. Kantonalna inspekcija radi na terenu, ali kako ne postoji nikakva zakonska regulativa koja reguliše korištenje nargile, oni su nemoćni da bilo šta urade.

web: <http://kuip.ks.gov.ba>, mail: kuip@kuip.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 770-100 (centrala)

+ 387 (0) 33 569-870 (direktor)

Fax: + 387 (0) 33 770-151, + 387 (0) 33 569-890

Sarajevo, Aleja Bosne Srebrene bb

Ovom inicijativom tražim stavljanje nargile pod kontrolu, što su neki ugostitelji i tražili kako bi ozakonili svoj rad, a imamo različito tumačenje od opština. Zadužuje se Vlada KS da donese propise u vezi sa posebnim uslovima koje je potrebno osigurati za ovu vrstu djelatnosti:

- starosna dob konzumenata,
- sadržaj nargile (paketića),
- uvoza zemlje,
- edukacija uposlenih za pripremu nargile, korištenje sterilizatora, način čišćenja, pranja i dezinfekcije, odgovarajuća ventilacija,
- sankcija za one koje krše takve propise.

Kada se donesu odgovarajući propisi i kada subjekti sve to isprave, nargila kao ugostiteljska djelatnost treba da opstane zbog mnogobrojnih uposlenika, a i turista koji dolaze u naš grad.

U vezi s pokrenutom zastupničkom inicijativom, dostavljamo slijedeći

ODGOVOR :

Kantonalna uprava za inspekcije poslove Kantona Sarajevo je na zastupničko pitanje sličnog sadržaja odgovarala tri puta i to: na Zastupničko pitanje broj: 01-05-17019/15 od 18.06.2015. godine, Zastupničku inicijativu broj: 01-05-8918/16 od 04.04.2016. godine i Zastupničko pitanje broj:01-045-21788/17 od 10.7.2017. godine.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove ne raspolaže podatkom o tačnom broju objekata koji pružaju uslugu konzumiranja nargila jer se objekti u kojima se nargila konzumira najčešće registruju kao ugostiteljske radnje, bosanske kafane i sl.

Broj ugostiteljskih objekata u kojima se konzumira nargila se mijenja i isti je u trendu porasta što se može svakodnevno konstatovati.

Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, u saradnji sa policijskim tijelima, JU Zavodom za medicinu rada i JU Zavodom za javno zdravstvo, pokušao je pribaviti nalaz i stručno mišljenje o sastavu smjese za nargilu u cilju otkrivanja eventualnih primjesa narkotika (zbog očigledne ovisnosti mladih ljudi i potrebe za sve češćom upotrebom), ali nakon ostvarenih kontakata sa desetina laboratorija došlo se do saznanja da se u Bosni i Hercegovini ne može uraditi takva analiza, te bi uzorke u cilju ispitivanja trebalo slati u inostranstvo što podrazumjeva komplikovanu proceduru.

Problem konzumiranja nargile i njenog štetnog uticaja prepoznat je i zdravstvu. U zdravstvenim ustanovama i zavodima za javno zdravstveno postoje studije o štetnosti konzumiranja nargile kao i nalazi o izvršenim mikrobiološkim ispitivanjima, koje zakonodavac može iskoristiti kao argumet kod donošenja propisa.

web: <http://kuip.ks.gov.ba>, mail: kuip@kuip.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 770-100 (centrala)

+ 387 (0) 33 569-870 (direktor)

Fax: + 387 (0) 33 770-151, + 387 (0) 33 569-890

Sarajevo, Aleja Bosne Srebrene bb

Sanitarni inspektori Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Sarajevo su u postupku inspekcijskih pregleda objekata koji pružaju usluge konzumiranja duhanskih preradevina, kao i smjesa bez sadržaja duhana-nargile utvrdili da:

1. U zakonskoj legislativi ne postoje propisi u vezi sa posebnim uvjetima koje je potrebno osigurati za ovu vrstu djelatnosti;
2. Subjekti nadzora obavljaju ugostiteljsku djelatnost vrste "cafe bar" i "bosanska kafana" u skladu sa izdatim općinskim rješenjem, a u opisu odobrenog predmeta poslovanja u nekim objektima ima čak naglašeno konzumiranje nargile ("vodene lule");
3. U većini kontrolisanih objekata je utvrđeno da uposlenici nemaju osnovno znanje o održavanju higijene nargile kroz koju prolazi spoj ljepljive melase, vodene pare i zraka iz respiratornog trakta korisnika, te mogućoj štetnosti usljed korištenja;
4. Uposlenici i vlasnici imaju različite stavove u pogledu održavanja higijene. Neki kažu da se gumeni nastavak ne smije prati jer je unutra žica koja korodira, drugi pak povremeno peru deterdžentom i toplom vodom nakon čega rade dezinfekciju, a ima i onih koji tvrde da zrakom iz aparata za kafu "propušu" crijevo, dok pojedinci povremeno sva gumena crijeva nose vulkanizeru na propuhivanje. Međutim, utvrđeno je da svaki konzument nargile dobije upakovan jednokratni nastavak za usta;
5. U nekim od kontrolisanih objekata nije bilo obavijesti o zabrani korištenja nargile osobama mlađim od 18 godina što je iznuđeno od inspekcije, iako niti jednim zakonom nije određeno;
6. U inspekcijskim nadzorima je utvrđeno da deklaracija na masi za nargilu nije potpuna (nema prevoda i upozorenja na jednom od službenih jezika naroda Bosne i Hercegovine, nema podataka o uvozu), uz napomenu da se na granici, prilikom uvoza smjese za nargilu, treba provoditi pojačana službena kontrola koja uključuje pregled dokumentacije, identifikacijski i fizički pregled, odnosno laboratorijske analize, primjenjujući jasno definisan program sljedivosti, za puštanje pošiljki u slobodan promet.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja u objektima u kojima nisu ispoštovane higijensko-sanitarne mjere, inspektori su poduzimali zakonom predviđene sankcije, odnosno pokrenuli prekršajni postupak izdavanjem prekršajnog naloga.

Iz navedenog razloga Inspektorat sanitarne, zdravstvene i farmaceutske inspekcije i inspekcije za hranu je prilikom dostavljanja izvještaja o radu Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo isticao i pokretao inicijativu za donošenje zakonske regulative, koja će jasno tretirati ovu oblast.

Sanitarna inspekcija Kantonalne uprave za inspekcijske poslove u svojim redovnim i usmjerenim nadzorima vrši nadzor nad objektima gdje se konzumira nargila. Evidentirana je i prijava grupe "nemoćnih" roditelja čija maloljetna djeca konzumiraju nargilu, po kojoj su inspektori postupali.

web: <http://kuip.ks.gov.ba>, mail: kuip@kuip.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 770-100 (centrala)

+ 387 (0) 33 569-870 (direktor)

Fax: + 387 (0) 33 770-151, + 387 (0) 33 569-890

Sarajevo, Aleja Bosne Srebrene bb

Također, želimo istaći da su inspektori Inspektorata tržišno-turističke inspekcije Kantonalne uprave za inspekcijske poslove u periodu od 09.05.2016. godine do 12.05.2016. godine izvršili 25 inspekcijskih nadzora nad radom ugostiteljskih objekata koji uslužuju gostima nargile, na području Općine Novo Sarajevo i Općine Stari Grad Sarajevo.

U postupku inspekcijskog nadzora su utvrdili da rješenja za rad kojim se dozvoljava obavljanje ugostiteljske djelatnosti ugostiteljima, ne sadrže i uslugu pripremanja smjese za nargile i usluživanje nargilama gostiju u tim ugostiteljskim objektima.

Naime, usluživanje nargile nije pozitivnim propisima određeno kao ugostiteljska djelatnost i ne nalazi se kao takva u pravilnicima za ugostiteljsku djelatnost. Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti ("Sl. novine Federacije BiH" broj 32/09) ni u jednom članu ne tretira proširenje predmeta poslovanja, te isti nije ni sankcionisan u pomenutom Zakonu.

Inspektori su po utvrđivanju činjeničnog stanja subjektima nadzora izdavali rješenja o otklanjanju utvrđenih nedostataka u smislu nepostojanja odobrenja za usluživanja nargila gostima u predmetu poslovanja u rješenjima za rad ugostiteljskih objekata koji su bili predmet inspekcijskog nadzora.

Na izdata rješenja, većina subjekata nadzora je uložila žalbu koja je od strane Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, kao drugostepenog organa odbijena. U jednom slučaju je pokrenut upravni spor, koji je još u toku.

Ovdje želimo naglasiti i nejednako postupanja opština po navedenom pitanju. Naime, Opština Stari Grad je na zahtjev subjekata nadzora u rješenjima za obavljanje djelatnosti (obrtnici) odobrila i konzumiranje "vodene lule" - nargile, dok je Opština Novo Sarajevo i Ilijaš navedeno odbila učiniti.

Nejednako postupanje opštinskih organa je upravo rezultat nepostojanja zakonske regulative koja bi uredila ovu oblast. Želimo istaći da se inspekciji obratio određeni broj subjekata u čijim objektima se konzumira nargila sa željom da postupi u svemu prema instrukcijama inspekcije kako bi svoj rad ozakonili. Zbog nedostatka propisa istim subjektima nije bilo moguće udovoljiti, iako se radi o poslodavcima koji upošljavaju ne mali broj radnika.

Od 2017. godine konstatovan je povećan broj objekata koji nude upotrebu nargile.

U 2017. godini sanitarni inspektori su vršili nadzor nad ugostiteljskim objektima, gdje se uslužuje nargila i tom prilikom izvršen je pregled u 32 objekata u Kantonu Sarajevo. Prilikom nadzora uočeno je da objekti uglavnom posluju po izdatom općinskom rješenju kao ugostiteljski objekti koji u svojoj registraciji nemaju upotrebu nargile, niti u nazivu objekta, a nude upotrebu nargile ili u predmetu poslovanja je navedena upotreba vodene lule.

Za utvrđene nedostatke izdato je 17 rješenja o otklanjanju nedostataka i 24 prekršajna naloga (nezadovoljavajući sanitarno-higijenskih uslovi, nepotpune deklaracije, neobavljen pregled na kliconoštvo-nisu predočene sanitarne knjižice od ovlaštene zdravstvene ustanove).

web: <http://kuip.ks.gov.ba>, mail: kuip@kuip.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 770-100 (centrala)

+ 387 (0) 33 569-870 (direktor)

Fax: + 387 (0) 33 770-151, + 387 (0) 33 569-890

Sarajevo, Aleja Bosne Srebrene bb

U 2018. godini sanitarni inspektori su izvršili nadzor u 16 ugostiteljskih objekata koji uslužuju nargilu.

Za utvrđene nedostatke izdato je 9 rješenja o otklanjanju nedostataka (5 objekata zbog nezadovoljavajućih sanitarno-higijenskih uslova, u 3 objekta nepotpune deklaracije na nargilama i u jednom objektu uživanje nargila i cigareta u nedozvoljenom prostoru) te 6 prekršajnih naloga.

Za utvrđene nedostatke izdata su rješenja i prekršajne sankcije pozivajući se na Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opće upotrebe i Zakon o ograničenoj upotrebi duhanskih prerađevina (u kojem se nargila ne spominje) i Zakon o inspekcijama Kantona Sarajevo (neizvršenje rješenja).

Kontrolnim nadzorima utvrđeno je da subjekt nadzora nisu u potpunosti postupili po izdatom rješenju, tj: radi nedefinisane legislative objekti ne ispunjavaju opšte minimalne uslove za navedenu djelatnost.

Napominjemo da naječešći nedostaci, utvrđeni u nadzorima su:

Na masi za nargilu ne postoji ispravna deklaracija. Uglavnom se ista kupuje na crnom tržištu, gdje se nudi smjesa u originalnom pakovanju. Proizvođačka deklaracija nije pravilno prevedena na jezike naroda u BiH, na kojoj je navedeno da smjesa sadrži duhan, da je opasna za zdravlje i namijenjena samo za odrasle osobe i porijeklo proizvoda.

Higijenski uvjeti za korištenje nargile nisu usaglašeni sa zahtjevima i pravilima struke. U većini objekata navode, da vrše propuhivanje crijeva pomoću kompresora ili pare, a dezinfekcija se ne vrši. Nastavak za usta je jednokratni.

Poželjno bi bilo, a i higijenski jedino prihvatljivo, da crijevo i nastavak budu jednokratni, a stakleni dio sa jasnim uputama o načinu održavanja i dezinfekcije.

Obzirom da ne postoji zakonska regulativa koja tretira ovu oblast, otežan je inspekcijski nadzor, a samim tim smo onemogućeni da izdamo rješenje o zabrani upotrebe, posebno u objektima gdje se koriste zamjene za duhan deklarirano "bez duhana".

Iz svega gore navedenog, smatramo da je neophodno donijeti propise koji bi uredili navedenu oblast, kojima bi se između ostalog uredilo i pitanje minimalno-tehničkih uslova za obavljanje navedene djelatnosti (način korištenja, čišćenja, pranja, dezinfekcije pribora za nargilu, sadržaj okusa nargile sa potpunom deklaracijom, starosna dob konzumenata i sankcije) kako sa zdravstvenog aspekta, tako i sa aspekta sigurnosti, jer se prilikom pripreme za konzumiranje nargile koristi otvoreni i ničim zaštićeni žar koji može izazvati požar.

Podnesenu inicijativu koja se odnosi na donošenje propisa kojima će se regulisati konzumiranje nargile apsolutno podržavamo. Smatramo da bi iskustva koja je sanitarna inspekcija stekla prilikom vršenja inspekcijskog nadzora na navedene okolnosti bila od

web: <http://kuip.ks.gov.ba>, mail: kuip@kuip.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 770-100 (centrala)

+ 387 (0) 33 569-870 (direktor)

Fax: + 387 (0) 33 770-151, + 387 (0) 33 569-890

Sarajevo, Aleja Bosne Srebrene bb

velikog značaja prilikom izrade i donošenja propisa u ovoj oblasti, te vam s tim u vezi, bezrezervno stojimo na raspolaganju.

S poštovanjem,

Dostaviti:

1. Predsjedavajućem Skupštine KS
2. Sekretaru Skupštine KS
3. Sekretaru Vlade KS
4. Arhiva

DIREKTOR

Fahir Halilović

web: <http://kuip.ks.gov.ba>, mail: kuip@kuip.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 770-100 (centrala)

+ 387 (0) 33 569-870 (direktor)

Fax: + 387 (0) 33 770-151, + 387 (0) 33 569-890

Sarajevo, Aleja Bosne Srebrene bb